

Het Zondagochtend Concert

29 maart 2026 - Kleine Zaal - 11.00 uur

Steun ons

Draag bij aan de toekomst van Het Concertgebouw, nu of later.
concertgebouw.nl/steun-ons

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open.
U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

5 apr - Grote Zaal

Haydn's *Celloconcert in C* en Brahms' *Haydn-varianties*

12 apr - Grote Zaal

30 jaar Storioni Trio: Beethovens *Tripelconcert*

19 apr - Grote Zaal

Brahms' *Dubbelconcert* door Liza Ferschtman en Ivan Karizna

26 apr - Grote Zaal

Elgars *Enigma-varianties* en Maria Milstein speelt *West Side Story*

3 mei - Kleine Zaal

Trio Milstein Tavenier Viersen speelt Schubert en Mozart

De kaartverkoop voor het seizoen 2026-2027 is van start!

Kijk en bestel op concertgebouw.nl/zondag.

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw concertbeleving op social media! #concertgebouw

Animato Kwartet

Inga Våga Gaustad, viool

Tim Brackman, viool

Elisa Karen Tavenier, altviool

Pieter de Koe, cello

Jelmer de Moed, klarinet

Wolfgang A. Mozart

1756-1791

Strijkkwartet in Bes, KV 589 'Pruisisch' (1790)

Allegro

Larghetto

Menuetto - Moderato

Allegro assai

Johannes Brahms

1833-1897

Klarinetkwintet in b, op. 115 (1891)

Allegro

Adagio - Più lento

Andantino - Presto non assai ma con sentimento

Con moto - Un poco meno mosso

Het Zondagochtend Concert wordt
elke week door AVROTROS rechtstreeks
uitgezonden op NPO Klassiek.

'Vier topspelers met een bruisende energie: ze pakken je in vanaf de eerste noot! Het kwartet staat in dienst van elkaar én van de muziek en is de grote belofte van de Nederlandse strijkkwartetten', aldus de jury van de Dutch Classical Talent in 2022 over het Animato Kwartet. Het viertal ging met de publieksprijs naar huis ging en won een jaar later ook de Kersjesprijs. Finalist van de Dutch Classical Talent Award klarinettist Jelmer de Moed speelt al zo'n tien jaar samen met de Animati, zoals op het Prinsengrachtconcert van 2024. De jury vond hem 'een geraffineerde performer. Hij beheerst zijn instrument volledig en laat het hele kleurenpalet van de klarinet horen.'

Cellokoning

Frederik Willem II van Pruisen was – zeker in het licht van zijn voorganger Frederik de Grote – een waardeloze koning: egocentrisch, hedonistisch en politiek indolent. Toch hebben we het een en ander aan hem te danken. Zo kwam hij zijn zusje Wilhelmina met groot machtsvertoon te hulp bij Goejanverwellesluis, waardoor de macht van de stadhouders weer verzekerd was. Naar aanleiding van dat succes liet hij in Berlijn de indrukwekkende Brandenburger Tor bouwen, bepaald geen gering wapenfeit.

Maar het belangrijkste, in elk geval in het kader van dit concert, is dat Wolfgang Amadeus Mozart zijn laatste strijkkwartetten voor hem componeerde. Zes stuks bestelde de koning, toen Mozart in 1789 op audiëntie kwam en een concert gaf. Het componeren ging Mozart niet gemakkelijk af: hij kwam niet verder dan drie 'Pruisische' kwartetten (KV 575, 589 en 590). Dat zal deels te maken hebben gehad met Mozarts zwakke gestel en zijn financiële problemen. Maar bovenal worstelde hij met de cellopartij. Vanwege de voorliefde van Frederik Willem II voor de cello wilde Mozart dat instrument een prominente rol geven, zonder het evenwicht in het kwartet te verstoren door te veel op de cello te leunen. Mozart lijkt een oplossing voor dat probleem gevonden te hebben in de opera. Het ene moment behandelt hij de strijkers als orkest, om ze vervolgens neer te zetten als operapersonages. Er klinken aria's en duetten, er wordt gezongen en gedanst, gelachen en gehuild. Die worsteling met de cellopartij lijkt zo een geweldige nieuwe manier van componeren voor strijkkwartet opgeleverd te hebben. Frederik Willem II mag dan een ondermaatse koning zijn geweest, maar alleen al vanwege zijn bijdrage aan Mozarts laatste strijk-

kwartetten zijn we hem grote dank verschuldigd.

Terug van pensioen

Het had er in 1890 alle schijn van dat Brahms zich aan het voorbereiden was op de dood. Hij maakte zijn testament op en schreef aan zijn goede vriendin Clara Schumann dat hij gestopt was met componeren. Het zat erop, het was mooi geweest.

Maar toen hoorde Brahms de klarinettist Richard Mühlfeld spelen. De tedere, melancholieke toon van zijn spel bleek naadloos aan te sluiten bij Brahms' gemoed en de kersverse pensionado sloeg direct weer aan het componeren. De inspiratie bleek langdurig, want naast het *Klarinetkwintet* ontstonden het *Klarinettrio* en drie jaar later nog de twee klarinetsonates.

Brahms modelleerde zijn *Klarinetkwintet in b*, op. 115 naar dat van Mozart. De klarinet is hier, net als bij Mozart, geen puur soloinstrument, maar de 'vijfde strijker', die vooral in het middenregister prachtige kleuren oproept. Dat wordt meteen duidelijk in het breed opgezette Allegro in sonatevorm, dat ondanks de tempoaanduiding (dezelfde als bij Mozart) kalm van aard is. Brahms bouwt kleine motieven organisch uit tot nieuwe thema's; zoekend, peinzend. Toch wordt

het nergens vrijblijvend of somber: steeds schijnt er licht, klinkt er berusting. Dat geldt ook voor het even omvangrijke Adagio, dat het zwaartepunt van de compositie vormt. De muziek klinkt elegisch, dromerig, vol herfsttinten. Maar al snel slaat de sfeer om en voeren verdriet, pijn en wanhoop de boventoon. De klarinet weet dat uiteindelijk te bezweren en met nostalgische berusting sluit het deel af.

Het korte Andantino is eerder een verrassende prelude op het volgende deel dan een op zichzelf staand geheel. Een lied, troostrijk en teder, dat bijna naadloos in het Con moto overgaat. Het slotdeel is, net als bij Mozart, een thema met variaties. Hierin laat Brahms horen dat hij de grootmeester van de variatievorm is. Er zijn weinig componisten die de kunst van het variëren zo in de vingers hebben en zo veelvuldig hebben toegepast als Brahms. In zijn handen wordt het wat statische principe zeer contrastrijk en fantasievol. Na de laatste variatie keert het eerste thema van het eerste deel terug. Daarmee sluit het kwintet, na al het organisch bewegen, peinzend meanderen en dwalen, uiteindelijk af zoals het begon.

Alexander Klapwijk